

RUDUS OY, LEMPÄÄLÄN SÄÄKSJÄRVEN KIVIAINEKSEN OTTO, YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMAN YLEISÖTILAISUUS

Aika:	Maanantai 21.6.2010 klo 18–20	
Paikka:	Sääksjärven koulu, Tampereentie 422	
Paikalla: (järjestäjät)	Leena Ivalo	Pirkanmaan ELY-keskus
	Marko Mäntynen	Rudus Oy
	Jani Pieksemä	Rudus Oy
	Heikki Tarkkanen	Rudus Oy
	Satu Pääkkönen	Sito Oy
	Lotta Junnilainen	Sito Oy
	Saara Tähtinen	Sito Oy

Tilaisuuteen osallistui yhteensä 71 henkilöä mukaan lukien järjestäjätahot. Yleisöstä suurin osa oli asukkaita Sääksjärven alueelta. Tampereen alueelta oli 2 henkilöä.

1. OHJELMA

18.00 Marko Mäntynen avasi tilaisuuden ja toivotti kaikki tervetulleeksi. ELY:n, Ruduksen ja Siton edustajat esittäytyivät.

18.00–18.10 Marko Mäntynen esitteli tilaisuuden ohjelman sekä Rudus Oy:n toimintaa.

18.10–18.15 Leena Ivalo kertoi YVA-menettelyn sisällöstä ja merkityksestä.

18.15–19.05 Satu Pääkkönen esitteli YVA-hanketta ja arviointiohjelmaa (Lotta Junnilainen esitteli sosiaalisten vaikutusten arviointia).

19.05–20.05 Yleisökysymyksiä ja keskustelua

20.05 Tilaisuus päätettiin

2. MUISTIO TILAISUUDEN KESKUSTELUSTA

Hanke-esittelyn aikana annettuja kommentteja:

- Vaikutusalueen kartan tulee olla tarkempi. Kartasta on vaikea saada selvää.
- Kuinka pitkä matka hankealueelta on Sääksjärvelle?
- Pohjavesi virtaa suoraan Sääksjärveen.
- Melu tulee kuulumaan 4-5 kilometrin päähän, vaikutusten arviointialue on liian pieni.
- Metsät on hakattu hankealueen ympäristöstä pois, joten melu tulee leviämään joka puolelle. Kuka vastaa asuntojen arvon laskusta, jos arvo hankkeen myötä laskee? Miten vanhukset voivat enää asua alueella?
- YVA-ohjeessa puhutaan tonneista. Kuinka monta rekkakuormaa rekkoja kulkee päivässä?

Paljonko lentomelu tulee muuttumaan, kun kallio otetaan pois? Kasvaako lentomelu? Mitkä ovat melun yhteisvaikutukset?

- V: YVAn ohjelmavaiheessa pohditaan, mitä tullaan arvioimaan ja miten. Kyseiset asiat tullaan arvioimaan ja tulokset esitetään YVA-selostuksessa. Kaikki meluun vaikuttavat asiat huomioidaan ja

melun yhteisvaikutukset otetaan huomioon niin hyvin kuin pystytään. Jos yhteismelua ei voida laskea, se arvioidaan kvalitatiivisesti.

Ei voi olla totta, että tärinä ei tunnu. Sipilän asukkaat tulevat tuntemaan tärinän nahoissaan.

- V: Tärinäasiantuntija tulee arvioimaan tärinän, kun maaperä ja muu tarvittava lähtöaineisto on selvitetty.

Maakuntakaavatasolla alueella on suunnitteilla oikorata, logistiikkakeskus ja Vt 3:n Puskiaisen linjaus. Ei ole totta, että kiviaineksen ottomäärä riippuisi vain maakuntakaavasta. Muut suunnitteilla olevat hankkeet vaikuttavat myös, ja ne tullaan toteuttamaan tämän hankkeen kanssa samalla aikataululla. Näiden hankkeiden yhteisvaikutukset tulevat olemaan valtavat.

- V: Pirkanmaan liitosta tullaan selvittämään tarkempia aikatauluja sekä tarkennuksia vaihemaakuntakaavaan liittyen. Yhteisvaikutukset tullaan arvioimaan.

Pöly leviää laajalle alueelle, joka saattaa olla hyvää sienestys- ja marjastusaluetta.

- V: Kalliokiviaineksen arseenipitoisuuksia on jo selvitetty ja pölyn leviämistä ja vaikutuksia tullaan arvioimaan.

Radonia on tutkittava myös, jos arseenipitoisuuksiakin tutkitaan.

On tutkittava, miten pöly laskeutuu alueelle.

Aluetta käytetään metsästykseseen. Tämä on huomioitava.

Onko tällainen hanke jossain päin Suomea käynnissä tässä mittakaavassa?

- V: Ämmässuolla Helsingin kupeessa on yksi hanke käynnissä. Käynnissä on myös hankkeita, joissa on useampia toimijoita, ja jotka ovat kokoluokaltaan yhtä suuria.

Onko käynnissä isoja hankkeita, joiden tiimoilta lähiseudun asukkaita voisi käydä haastattelemassa?

- V: Kuopiossa ainakin. Helsingin seudulla on suunnitteilla isoja alueita, joilta arvioita on jo tehty. Toiminnan laajuus ei kuitenkaan välttämättä vastaa yvatun alueen laajuutta, koska yvamenettelyssä arvioidaan aina mahdollisimman laaja alue. Näin vältetään perättäiset erilliset yvamenettelyt samalla alueella.

Mistä vesi saadaan pölyn sitomiseen? Tuodaanko se vai otetaanko se alueelta?

- V: Joko tuodaan tai jos löydetään kaivon paikka, niin otetaan sieltä.

Koska tullaan maisemoimaan?

- V: Kun kunkin vaiheen toiminta loppuu. Maisemointia tehdään koko toiminnan ajan sitä mukaa, kun jokin vaihe saadaan ottosuunnitelman mukaisesti päätökseen.

Hankealueen kohdalla näyttää siltä, ettei sopimuksia ole joidenkin omistajien kohdalta. Kenen kanssa sopimukset on tehty? (Sipilä)

- V: Ruduksella on sopimukset kahdelle tilalle; toisen omistaa UPM ja toisen kaksi yksityishenkilöä

Miten pöly on ajateltu suodattaa, ettei se valu järviin sulien ja hulevesien mukana?

- V: On olemassa erilaisia menetelmiä pölyn leviämisen ehkäisemiseksi (esim. kastelu). Tullaan pyrkimään siihen, että leviämistä tapahtuu mahdollisimman vähän. Suurin osa pölystä jää toiminta-alueelle ja pöly saadaan hallittua. Toiminta-aikaa on joissakin hankkeissa rajoitettu niin, ettei toimintaa ole sulan ajan ulkopuolella.

Liikenteen lisääntyminen ja koululaisten turvallisuus liikenteessä huolestuttaa. Sipilän alueelta kulkee kouluun paljon lapsia. Ruskontien ja Kannistontien risteys olisi raskaan liikenteen risteys sekä samaan aikaan koululaisten kulkureitti. Ruskontieltä kulkee myös yläkoululaisia mopoilla. Lisäksi liikennevaloristeyksestä Tampereen puolelta tulee koululaisia. Liikenteessä on minimoitava riskit ja vaaranpaikat. Lapsia kulkee kouluun esikouluikäisestä asti. Nykyään ollaan jo huolissaan Tampereen tien liikenteestä. Kuka takaa, etteivät kuljetukset käytä Tampereen tietä? (Sääksjärvi, Sääksjärven koulun vanhempainyhdistys)

- V: Koululaisten kulkureitit tullaan selvittämään ja huomioimaan vaikutusten arvioinnissa. Turvallisuus ja liikenneturvallisuus ovat ihmisiin kohdistuvien vaikutusten tärkeimpiä osa-alueita. Asukkailta, vanhempainyhdistykseltä ja lasten vanhemmilta toivotaan vaikutusten arviointia varten tietoa siitä, mistä ja miten lapset kulkevat kouluun tai muualle lähiympäristöön.

Pystyykö Rudus ohjaamaan, mitä kautta jäte kuljetetaan hankealueelle. Puhutaan todella mittavista asioista, sillä rekkoja tulee paljon. Vaihemaakuntakaavan logistiikkakeskusta, järjestelyratapihaa ja oikorataa suunnitellaan samaan aikaan. Ympäristövaikutusten arviointeja pitäisi tehdä myös nämä hankkeet huomioiden. (Asemakylä)

Vesilaskeumat tulevat Sääksjärveen. Tulemme ottamaan tämän ympäristöyhdistyksessä huomioon ja seuraamaan tilannetta tarkasti. (Sääksjärven ympäristöyhdistys)

Etäisyyden ja liikenteen kannalta kotitalo sijaitsee pahimmassa mahdollisessa paikassa (ensimmäinen talo Sääksjärven tien päässä). Miksi Rudus suunnittelee louhimoa juuri tähän? (Sipilän alueen asukas-yhdistyksen puheenjohtaja)

- V: Ensimmäinen yhteydenotto on tullut maanomistajilta, joiden kanssa sopimus on jo olemassa. Kun he ottivat yhteyttä, mielenkiinto heräsi. Alueen sijainti on hyvä ja kulkuyhteydet kuljetuksille ovat sopivat.

Kuka maksaa YVA-menettelyn?

- V: Hankkeesta vastaava maksaa menettelyn. Yhteysviranomainen valvoo, että arviointi vastaa vaatimuksia. Konsultti tekee objektiivisen arvioinnin.

Risteyksessä oleva suojatie, joka näkyy kuvassa, on ainoa suojatie, kun tullaan kävellen Sipilän alueelta. Satoja lapsia ja talouksia kulkee päivittäin juuri siitä. Aamulehden mukaan noin 90 rekkaa tulee kulkemaan siitä päivittäin. Siitä tulee todella vaarallinen paikka. Lehdessä esiteltiin myös kolmostien linjausta. Eikö tätä hanketta voida ajoittaa samaan aikaan näiden hankkeiden kanssa? Miksi näitä pienempiä hankkeita suunnitellaan nyt? (Sipilä)

YVA:ssa tulee arvioida yhteisvaikutukset. Pirkanmaan liiton vaihemaakuntakaavan YVA-prosessi ei ole alkanutkaan. Mistä saadaan tieto maakuntakaavan vaikutuksista tähän hankkeeseen, jotta voidaan arvioida yhteisvaikutukset? Konsultilla ei ole velvollisuutta käydä neuvottelemassa Pirkanmaan liiton kanssa. (Kuljun asemakylä)

- V: Pirkanmaan liiton kanssa ollaan nyt jo oltu yhteydessä, ja tullaan keskustelemaan tarkemmin YVA-selostusta varten. On totta, että esim. tarkkoja liikennemääriä vaihemaakuntakaavahankkeista ei ole vielä olemassa, joten arvio on suuntaa antava. Arvio yhteisvaikutuksista tehdään kuitenkin parhaalla tavalla, mitä olemassa olevien tietojen perusteella on mahdollista.

Kenen kanssa voi olla yhteydessä voidakseen osoittaa kansalaisaktiivisuutta? Kenelle palautteen voi osoittaa? Mistä saadaan tietoa, Internet-sivuilta? (Sipilä)

- V: Vaikutusten arviointiohjelmassa on kaikki se tieto, joka näytettiin yleisötilaisuudessa esitetyissä dioissa. Arviointiohjelma löytyy myös Pirkanmaan Internet-sivuilta. Ohjelmassa on myös heti alussa kaikkien yhteyshenkilöiden nimet, puhelinnumerot sekä muut yhteystiedot. Leena Ivalo edustaa viranomaista (ELY-keskus), jolle voi toimittaa mielipiteet haluamassaan muodossa (kirjeitse tai sähköpostilla). Mielipiteet toimitetaan ELY-keskukseen. Myös konsultille voi lähettää sähköpostia tai soittaa puhelimella, jos hankkeesta on kysyttävää.

Edustaako konsultti Rudusta?

- V: Sito arvioi ympäristövaikutukset Ruduksen toimeksiannosta, mutta konsultti arvioi ympäristövaikutuksia objektiivisena asiantuntija-arviona.

Korkeuskäyristä on vaikea saada selvää, mutta ottokohta on korkealla paikalla. Miten tuulet tutkitaan? Jos joku jättää työvuoron jälkeen kastelematta, pöly leviää kaikkialle.

Suomessa lounaistuuli on yleisin. Sipilästä katsottuna louhinta-alue sijaitsee juuri niin, että tuuli tulee lounaan suunnalta. Lähialueenrajaus perustuu siis yleiseen arvioon esim. melumallinnuksista?

- V: Tämän hetkinen esitys vaikutusalueesta on alustava yleispiirteinen esitys. Maastonmuodot ja tuulet otetaan huomioon selostuksessa, jossa vaikutusalue on tarkennettu.

Paljonko Lakalaivassa on häiriötä? Montako kuutiota Lakalaivassa on louhittu? Pölyä ei ole Peltolammessa yhtään, vaikka kalliota on rikottu. Kylälle ei ole ollut siitäkään hankkeesta mitään haittaa. Siksi tämäkään hanke ei todennäköisesti haittaa. (Tampere, Voltinsillan omakotitaloyhdistys)

Ei ole totta, sillä Peltolammelta on tullut kommentti, että taulut kyllä tippuvat siellä seiniltä.

Muistakaa, että tässä ihmiset sitoutuvat johonkin 15–30 vuodeksi. (Sipilä)

Tein eilen omaa maastokatselmusta, ja aistinvaraisesti voin sanoa, että Sipilän alueelta kuului hankealueelle sekä koiran haukunta että nurmikon leikkuun ääni. Siten hankkeen äänet kuuluvat varmasti myös asuinalueille saakka. Miten on mahdollista, että vaikutusalueen ympyrät ovat niin pieniä?

Vaikutusalueeseen liittyen puhuttiin 800 metristä, miten se on mitattu?

- V: Hankealueen ulkorajalta. Rajaus perustuu uusimpiin kalliokiviaineksen oton melumallinnuksiin, joita on tehty muissa hankkeissa. Mallinnusten mukaan 50 dB melu leviää keskimäärin 750 m etäisyydelle. Vaikutusaluekartan rajaus tulee muuttumaan YVA-selostuksessa, koska arvioinnissa tehtävässä mallinnuksessa otetaan myös maastonmuodot huomioon. Mallinnuksessa melun leviämistä verrataan valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ohjearvoihin (esim. asuinalue 55 dB, taajaman ulkopuolinen virkistysalue 45 dB, klo 7 - 22).

Hankealueelta on lyhyt matka lähimpiin taloihin.

Mittakaava 70 ha on suunnilleen sama kuin Sääksjärvi. Järven pitäisi näkyä kuvassa mittakaavan havainnollistamiseksi. Kuviin havainnollisuutta.

- Tähän tullaan YVA-selostuksessa kiinnittämään huomiota.

Miksei louhintaa ryhdytty tekemään 2-3 vuotta sitten, jolloin käynnissä oli jokin edellinen hankesuunnitelma? (Sipilä)

- V: Yhden tilan alueelle (24 ha) haettiin ottolupaa, koska maanomistajan kanssa oli jo tehty sopimus. ELY-keskus kuitenkin katsoi, että toiminta vaatii YVAN, koska hankkeen koko ylitti asetuksen määrittelemän rajan, ja lupahakemus vedettiin pois. ELY-keskus myös katsoi, ettei YVA-menettelyä kannata tehdä vain pienelle alueelle kerrallaan, vaan koko alueelle. Jokaisen hankealueen tila-siivun kohdalla olisi muutoin pitänyt käydä läpi samat selvitykset. Päätettiin tehdä YVA-selvitys koko alueelle, jotta saadaan kerralla tehtyä arvio koko alueesta ja kokonaisvaikutukset arvioitua.

Keitä ovat ihmiset, jotka ovat olleet yhteydessä ja halunneet luopua maastaan?

- V: Sopimus on tehty kahdelle tilalle, joista toiselle (24 ha) haettiin ottolupaa. Tämän tilan omistaa kaksi yksityishenkilöä, toisen tilan UPM.

Mitkä ovat realistiset mahdollisuudet pakollisella YVA-hankkeella vaikuttaa hankkeen toteutumiseen? Onko VE 0 koskaan toteutunut?

- V: Yksi hanke Uudellamaalla on jäänyt toteuttamatta, mutta kaupunki muutti myös kaavoitusta samaan aikaan. Ympäristövaikutusten arvioinnissa vuorovaikutus on kuitenkin suuressa roolissa, jotta asukkailla on mahdollisuus lausua mielipiteensä ja vaikuttaa suunnitelmaan. Vaikutusmahdollisuuksia on, esim. YVA-prosessin seurauksena on suunnitelmiin voitu tehdä suuriakin muutoksia (esim. muuttamalla radan tai tien paikkaa).

Pöyristyttävä hanke ja pöyristyttävät vaikutusalueen rajat. Te ette edes tiedä, mitä moottoritie ja rautatie yhteysvaikutuksiltaan tulevat olemaan. Vaikutusalueen rajat ovat kaukana todellisuudesta, jos mietitään, mitä melu lähialueille ja yhteisölle tulevat olemaan. Vähimmäisvaatimuksena pitäisi olla, että kuljetukset ja tielinjaus menevät metsän kautta. Ei mitään järkeä, että ajetaan risteuksen kautta. (Ahonperä)

Kokonaisuus (yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa) sääksjärveläisten ja asemakyläläisten näkökulmasta tuntuu kohtuuttomalta. Olen muuttanut Asemakylään tiedostaen, että siellä on päärata, mutta tiedostaen myös, että radan toisella puolella on metsää, mikä oli tärkeä tekijä muuttopäätöksessä. Oikorata ja päärata yhteisvaikutuksiltaan ovat jotain aivan muuta.

Keskimääräinen arvio on 150 rekkaa päivässä. Kun louhinta on kiivaimmillaan, rekkamäärä on suurempi. Tämä on huomioitava hankekuvauksessa.

Kuka on laskenut, kuinka paljon omakotitalojen tonttien arvo laskee? Miten tämä otetaan huomioon? (Asemakylä)

- V: Numeerista ennustetta ei voida tehdä, sillä arvioiminen on vaikeaa. Vaikutuksia kiinteistöjen arvoon voidaan huomioda sanallisesti ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Myrkyt, jotka tulevat raskaista ajoneuvoista, tulee huomioda. Lapset kulkevat sillalla kevyen liikenteen väylää.

- V: Vaikutukset kevyeen liikenteeseen ovat osa ympäristövaikutusten arviointia.

Miten terveys huomioidaan? Mitä pöly ja saasteet tekevät terveydelle? Esim. jos viljellään persiljaa, miten ilmansaasteet vaikuttavat?

- V: Vaikutukset terveyteen tullaan arvioimaan ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Nykyisessä Pirkanmaan maakuntakaavassa on nyt jo merkitty ulompi kehäväylä viivana Pirkkalan suuntaan. Kehäväylähanke on maakuntakaavassa, mikä on huomioitava jo tässä vaiheessa. Vaikka vaihemaakuntakaava on vasta alkuvaiheessa, se on huomioitava.

Onko huomioitu uutta Lempäälän kaavoitusasiaa, joka tulee Koskisen alueelle? Koskisen alue näkyy huonosti kartoilla.

- V: Koskisen alueen kaavoitus selvitetään selostusvaiheessa. Muutkin puuttuvat kaavoitusasiat lisätään.

Miten tarkkaan luontoselvitykset tehdään ja mihin ne perustuvat? (Höytämö)

- V: Vuonna 2008 on tehty luontoselvitys (Pöyry) aiempaa kiviaineshanketta varten. Luontoselvitystä tarkennetaan ja laajennetaan koskemaan koko hankealuetta YVA-menettelyn yhteydessä maastokäynnein. Huhtikuussa 2010 biologi kävi ensimmäisellä maastokäynnillä (liito-oravat ja linnusto). Heinäkuussa tarkennetaan vielä lisää (mm. kasvillisuus, elinympäristöt). Arviot ja maastokäynnit tekevällä biologilla on monen kymmenen vuoden kokemus vastaavista töistä.

Uskon VE 0 vaihtoehtoon, ja luotan siihen, että se on mahdollinen. Puhuttiin maisemoinnista, mutta joku, jolla ei ole tunnesuhdetta Sääksjärven pirunpeltometsiin, ei tiedä mistä puhuu. Me sääksjärveläiset pidämme louhikoista, kivikosta, jne. Se on luontoa, jota ei maisemoinnilla pystytä 30 vuoden kuluksua meidän lapsille palauttamaan.

Kauanko kestää, että päätös hankkeen toteuttamisesta saadaan aikaan?

- V: Aikataulu riippuu YVA-menettelyn jälkeen alkavista lupaprosesseista; maa-ainesten ottohakemuksen käsittelystä (Lempäälän kunta) ja ympäristölupahakemuksen käsittelystä (ELY-keskus). Lupaprosessit voivat kestää kuukausia.

Onko YVA-menettelyyn olemassa valitusoikeutta?

- Yhteysviranomaisen lausunnosta ei voi valittaa, koska se ei ole päätös.

Onko muut soranottopistettä yhtä lähellä näin arvokasta asuinalueetta kuin tämä?

- Ylöjärven takamaalta on n. 650 m lähimpään taloon. Asukasyhdistyksen kanssa on pidetty 2 tilaisuutta, joissa on saanut antaa mielipiteitä. Ensimmäisen tilaisuuden jälkeen tehtiin muutoksia palautteen pohjalta ja toisessa tilaisuudessa saatiin hyvää palautetta.

Siellä ei ole siis lupaa toimia kesäisin. Mistä tämä johtuu?

- V: Lupaehdoista.

Miten talviaikaan on hoidettu pölynsidonta?

- Murskausurakoitsijat pystyvät 10 asteeseen asti lämmittämään veden. Keräysjärjestelmät ottavat suurimman osa pölystä talteen. Kekkosen tien varressa oli murskaamo Näsijärven rannassa, eikä se juuri pölynnyt.

Muistion vakuudeksi
Espoossa 28.6.2010

Lotta Junnilainen, Sito Oy